

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньої програми

І. Мринський Іван МРИНСЬКИЙ

"26" листопада 2020 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри рослинництва та агроінженерії

Микола Іванів Микола ІВАНІВ

Протокол засідання кафедри

від "26" листопада 2020 року №4

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ АГРОМЕТЕОРОЛОГІЯ

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітня програма – Захист і карантин рослин

Спеціальність – 202 Захист і карантин рослин

Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство

Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Агrometeorologia
Факультет	Агрономічний
Назва кафедри	Рослинництво та агроінженерія
Викладач	Керімов Алі Наріманович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри рослинництва та агроінженерії Нікітенко Марія Петрівна – асистент кафедри рослинництва та агроінженерії
Контактна інформація	plant_UA@ukr.net електронна пошта кафедри
Графік консультацій	Вівторок 117 ауд. 14.00-16.15
Мова викладання	Українська

1. Анотація курсу

Анотація курсу	Навчальна дисципліна «Агrometeorologia» забезпечує вивчення: нормативних агrometeorologічних показників потреби сільськогосподарських культур в основних факторах середовища (світла, тепла, вологи); небезпечних для сільського господарства гідrometeorologічних явищ та способів захисту від них; основних компонентів погоди та її прогнозу; метеорологічних приладів та видів агrometeorologічних спостережень; методів агrometeorologічних прогнозів і сільськогосподарської оцінки клімату. У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час аудиторних занять (лекційних та лабораторних). Важливе значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів з певною літературою, нормативними документами з питань сучасної зміни клімату та його впливу на ареали вирощування та урожайність сільськогосподарських культур
Інформаційний пакет дисципліни	http://dSPACE.KSAU.KHERSON.UA:8888/course/index.php?categoryid=17

2. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	Метою дисципліни «Агrometeorologia» є формування у студентів сучасних уявлень про закономірності гідротермічного режиму в системі «грунт – рослина – атмосфера», впливу агrometeorologічних умов на найважливіші процеси життєдіяльності рослин та тварин. Особлива увага приділяється впливу екстремальних погодних умов на сільськогосподарське виробництво, ріст, розвиток та формування продуктивності рослин.
Завдання вивчення дисципліни	Основні завдання навчальної дисципліни полягають у тому, щоб сформувані і систематизувати знання студентів про основні закони і поняття, методи і засоби досліджень, які дозволяють виявляти кількісні і якісні зв'язки між ростом, розвитком і формуванням урожайності сільськогосподарських культур та погодними і кліматичними умовами.

3. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Загальні	<ol style="list-style-type: none"> Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.;

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. 5. Навички здійснення безпечної діяльності. 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. 7. Здатність працювати в команді. 8. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
Спеціальні (фахові)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Базові знання зі спеціалізованих підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плідівництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин). 2. Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних з вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин. 3. Уміння застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів сільськогосподарських рослин для розв'язання виробничих технологічних задач. 4. Навички оцінювання, інтерпретації й синтезу теоретичної інформації та практичних, виробничих і дослідних даних в галузях сільськогосподарського виробництва. 5. Уміння застосування методів статистичної обробки дослідних даних, пов'язаних з технологічними та селекційними процесами в агрономії. 6. Уміння науково-обґрунтовано використовувати добрива та засоби захисту рослин, з урахуванням їхніх хімічних і фізичних властивостей та впливу на навколишнє середовище. 7. Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач в процесі вирощування сільськогосподарських культур, шляхом розуміння їх біологічних особливостей та використання як теоретичних, так і практичних методів. 8. Навички управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах. 9. Розуміння фундаментальних основ і використання практичних навичок вирощування.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналізувати основні етапи і закономірності історичного розвитку для формування громадської позиції. 2. Демонструвати знання й розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії.

4. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	1 курс
Семестр	1 семестр
Курс	1 курс
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Обов'язкова компонента
Пререквізити	Ґрунтознавство, Рослинництво, Агрохімія
Постреквізити	Постреквізити – дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння й навички, які здобуваються

	по завершенню вивчення даної дисципліни.
--	--

5. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	3 кредити / 90 годин
Лекції	22 години
Практичні / Семінарські	22 години
Самостійна робота	46 годин
Форма підсумкового контролю	екзамен

6. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	
Обладнання	

7. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговорення дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт та інше.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Письмові роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (20 % від загальної суми балів за конкретне заняття). За умови перескладання письмової роботи вважається відвідування консультацій та складання додаткового завдання.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Процедура відпрацювання попущених занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування). Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущенні заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.
Політика щодо виконання завдань	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни
Академічна доброчесність	Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено. Списування під час контрольних, тестових робіт та протягом іспиту заборонено.

8. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лк	лаб.	сем. / пр.	СР	
Змістова частина 1. Агromетeорологія як наука. Предмет, завдання							
1	Лекція 1	Роль агromетeорології в обслуговуванні сільськогосподарського виробництва	2			2	
	Самостійна 1	Роль агromетeорології в обслуговуванні сільськогосподарського виробництва					
2	Лекція 2	Атмосфера, її будова, склад і властивості	2				
	Самостійна 2	Атмосфера, її будова, склад і властивості				4	
	ПК ЗЧ 1		4			6	
Змістова частина 2 Основні агromетeорологічні чинники та шляхи їх ефективного використання у сільському господарстві							
3	Лекція 3	Сонячна радіація	2				
	Практична 1	Сонячна радіація			2		
	Самостійна 3	Підготовка до практичної роботи 1				4	
4	Лекція 4	Температурний режим ґрунту	2				
	Практична 2	Температурний режим ґрунту та повітря			2		
	Самостійна 4	Підготовка до практичної роботи 2				4	
5	Лекція 5	Температурний режим повітря	2				
	Практична 3	Температурний режим повітря			2		
	Самостійна 5	Підготовка до практичної роботи 3				4	
6	Лекція 6	Водяна пара в атмосфері	2				
	Практична 4	Водяна пара в атмосфері			2		
	Самостійна 6	Підготовка до практичної роботи 4				4	
7	Лекція 7	Атмосферні опади і водний режим ґрунту	2				
	Практична 5	Атмосферні опади і водний режим ґрунту			2		
	Самостійна 7	Підготовка до практичної роботи 5				4	
8	Лекція 8	Циркуляція повітря і погода	2				
	Практична 6	Циркуляція повітря і погода			2		
	Самостійна 8	Підготовка до практичної роботи 6				4	
9	Лекція 9	Несприятливі метеорологічні явища, їх шкодочинність і боротьба з ними	2				

	Практична 7	Несприятливі метеорологічні явища, їх шкодочинність і боротьба з ними			2		
	Самостійна 9	Підготовка до практичної роботи 7				4	
	ПК ЗЧ 2		14		14	28	
Змістова частина 3. Клімат і його значення для сільського господарства. Агrometeorологічні прогнози. Агrometeorологічне забезпечення сільськогосподарського виробництва							
10	Лекція 10	Кліматі кліматоутворюючі фактори	2				
	Практична 8	Кліматі кліматоутворюючі фактори			8		
	Самостійна 10	Підготовка до практичної роботи 8				4	
11	Лекція 11	Агrometeorологічні прогнози. Метеорологічне забезпечення сільськогосподарського виробництва	2				
	Практична 9	Агrometeorологічні прогнози. Метеорологічне забезпечення сільськогосподарського виробництва			10		
	Самостійна 11	Підготовка до практичної роботи 9				8	
	ПК ЗЧ 3		4		18	12	

9. Форми і методи навчання

Лекція	У навчальному процесі, при викладанні лекційного (теоретичного) матеріалу, лектором застосовуються словесні та наочні методи навчання. Пояснення використовується переважно під час викладання нового матеріалу, а також у процесі закріплення. Супроводжується різними засобами унаочнення. Для системного та послідовного викладання навчального матеріалу застосовується монологічна форма викладання - науково - популярна або описова розповідь, у процесі якої передбачається теоретичний аналіз певних явищ, особливостей предметів та послідовним викладанням ознак. Для спонукання студентів до відтворення набутих знань, формування самостійних висновків і узагальнень на основі засвоєного матеріалу, викладач, за допомогою чітких та аргументованих запитань застосовує бесіду-повторення або контрольну бесіду для перевірки засвоєних знань.
Практичні /Семінарські	На практичних заняттях застосовуються практичні та наочні методи навчання. У навчальному процесі використовують такі види вправ: підготовчі - готують студентів до сприймання нових знань і способів їх застосування на практиці; для сприяння засвоєння нового матеріалу на основі споріднених понять і дій застосовують вступні види вправ; контрольні (письмові, практичні) види вправ застосовуються для аналізу та перевірки рівня засвоєних знань студентів під час аудиторних занять. Використання таких робіт допомагає конкретизації знань, розвиває вміння спостерігати і пояснювати сутність явищ. Застосовуються і інші методи навчально-пізнавальної діяльності: на емпіричному рівні пізнання, коли матеріал є фактичним або пов'язаним з формуванням понять, а також під час вивчення технічних механізмів, розв'язування задач - метод <i>індукції</i> та <i>дедукції</i> , вони реалізуються через застосування словесних, наочних, практичних і частково - пошукових методів; методи <i>аналізу</i> та <i>синтезу</i> - при поділу або поєднанні елементів аналізу чи властивостей предметів, осмисленні зв'язків між ними; з метою загального протиставлення фактів, порівняння явищ у їхньому розвитку застосовується метод <i>порівняння</i> ; для допомоги студентам перейти від безпосередніх вражень до розуміння сутності того, що вивчається: результати конкретизації постають у формі прикладів, схем моделей використовується метод <i>конкретизації</i> і при розподілі інформації на логічні частини і відокремленні серед них головних

	-метод виділення головного.
Самостійна робота	Під час підготовки студентів до самостійної роботи, як метод навчання, що має інформативний локальний характер застосовується інструктаж. Для розвитку самостійного мислення, вміння обстоювати власні погляди, аналізувати й аргументувати твердження, критично оцінювати чужі і власні судження застосовується навчальна дискусія.

10. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль	
<p>Конкретно визначаються методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, твір, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи студента; практичний контроль (під час практичних робіт, на практикумах, під час усіх видів практики); спостереження як метод контролю; тестовий контроль; графічний контроль; програмований контроль; лабораторний контроль; проблемні ситуації тощо.</p> <p>Вимоги та методи до поточного контролю.</p> <p>Наприклад: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, звіт, реферат, есе, презентація тощо. Оцінювання знань здобувачів на основі поточного контролю відбувається: а) способом перевірки систематичності та активності роботи здобувача над вивченням програмного матеріалу курсу протягом семестру; б) способом виконання завдань самостійної роботи здобувача.</p>	
Підсумковий контроль	
<p>Формою підсумкового контролю є екзамен. Основні вимоги до контролю знань наведені у Положенні про оцінювання знань здобувачів ВО ХДАЕУ. Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за поточну успішність (не більше 60 балів) та екзамен (не більше 40 балів).</p>	

Розподіл балів з дисципліни (форма контролю – екзамен)

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)													Екзамен	Підсумкова оцінка (екзамен)	
Змістова частина 1			Змістова частина 2							Змістова частина 3					
Т1	Т2	МКР 1	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	МКР 2	Т10	Т11			МКР 3
2	2	4	4	4	4	4	4	4	4	8	4	4	8	40	100

11. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	А	Відмінно	зараховано

82-89	B	Добре	не зараховано
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

12. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	<ol style="list-style-type: none"> 1. Метеорологічні спостереження на станціях. Державна гідрометеорологічна служба. -К., 2011. -279 с. 2. Мислюк О.О. Метеорологія та кліматологія. Навчальний посібник. - К.: «Кондор», 2013 р. 3. Ткаченко Т.Г. Агрометеорологія. Навчальний посібник для самостійної підготовки студентів. - Харків - 2015 р. 4. Методичні рекомендації для проведення практичних занять і самостійної підготовки СТУДЕНТІВ з дисципліни "Агрометеорологія" за темою: «Температурний режим повітря і ґрунту» для студентів агрономічного факультету - Херсон, ВЦ «Колос», ХДАУ, 2018 р. - 16 с. 5. Методичні рекомендації для проведення практичних занять і самостійної підготовки СТУДЕНТІВ з дисципліни "Агрометеорологія" за темою: «Водяна пара в атмосфері. Випаровування та атмосферні опади. Ґрунтова волога», для студентів агрономічного факультету - Херсон, ВЦ «Колос», ХДАУ, 2018 р. -20 с.
Додаткова	<ol style="list-style-type: none"> 1. Божко Л.Ю. Агрометеорологічні розрахунки і прогнози/ Л.Ю.Божко. -К.: КНТ, 2005. -216 с. 2. Волошина О.В. Метеорологія і кліматологія / О.В.Волошина. -Дніпропетровськ: Економіка, 2005. - 87 с. 3. Вольвач О.В. Агрометеорологічні вимірювання/ О.Вольвач. -Дніпропетровськ: Економіка, 2005. - 200 с. 4. Врублевська О.О. Прикладна метеорологія / О.Врублевська, Г.Катеруша. -Дніпропетровськ: Економіка, 2005. - 127 с 5. Супутник агронома: [довідник] /Є. М. Білецький, М.А. Бобро, С.Ю. Булигін [та ін.];за ред. С.Ю. Булигіна. - Х.: ХНАУ, 2010. - 256с. + вкл. 6. Дмитренко В.П. Сільськогосподарська метеорологія: термінологічний довідник / В.П. Дмитренко, Л.В. Щербак, В.В. Бібік. - УНД гідрометеорологічний ін - т. - К.: Ніка - Центр, 2009. - 272 с.
Інформаційні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Український гідрометеорологічний центр. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://meteo.gov.ua/ua/33345/agrometeorology/agro_about/ 2. Херсонський обласний центр з гідрометеорології. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.facebook.com/meteokherson/

